

A KÖZBESZERZÉSI NYILVÁNOSSÁG MAGYARORSZÁGON

A KÖZBESZERZÉSI NYILVÁNOSSÁG MAGYARORSZÁGON
A Transparency International Magyarország összefoglaló anyaga
(Problémafelvetések és javaslatok)

Szerzők:

a Transparency International Magyarország szakértői:

Dr. Németh Anita ügyvéd, hivatalos közbeszerzési tanácsadó, egyetemi oktató ELTE ÁJK

Dr. Perczel Zsófia ügyvéd, közbeszerzési szakértő

Dr. Tátrai Tünde közbeszerzési szakértő, egyetemi adjunktus, Budapesti Corvinus Egyetem

Az Európai Unió Bűnmegelőzési programjának támogatásával.
Európai Bizottság - Belügyi Főigazgatóság

© 2013 Transparency International Magyarország

Falk Miksa u. 30. IV/2.

1055 Budapest

Magyarország

<http://www.transparency.hu>

A KÖZBESZERZÉSI NYILVÁNOSSÁG MAGYARORSZÁGON

A Transparency International Magyarország

összefoglaló anyaga

(Problémafelvetések és javaslatok)

Bevezető

A közbeszerzési nyilvánosságról szóló szakmai összefoglaló anyag célja, hogy a tárgybeli szabályozás és kapcsolódó joggyakorlat **rövid bemutatását** követően **feltárja** a szabályozási hiányosságokat, illetve a gyakorlatban felmerülő problémákat, egyben **javaslatokat** fogalmazzon meg a helyzet javítása érdekében.

Jelen anyag alapvetően két szempontból vizsgálja a nyilvánosság biztosítását:

– **az ajánlatkérő**, mint a (köz)beszerzéseket „megrendelő”, a közbeszerzési eljárásokat lefolytató, bizonyos adattartalmakat birtokló szervezet oldaláról, továbbá

– **a Közbeszerzési Hatóság** (KH), mint a közbeszerzési adatokat aggregáló, a jogorvoslati eljárásokról, a nyilvántartásokról elsődlegesen adatot publikáló, az országgyűlési éves beszámolójában a hazai közbeszerzésekkel kapcsolatos adatokat strukturáltan közzétevő, a közbeszerzési információk nyilvánosságát elősegíteni hivatott és bizonyos ellenőrzési feladatokkal felruházott hatóság aspektusából.

Emellett az anyag külön részben tér ki az üzleti titok és a nyilvánosság viszonyára, kérdésére.

I. Az ajánlatkérők szerepe és gyakorlata a nyilvánosság biztosításában

A közbeszerzések egyik **alapelve a nyilvánosság**. A nyilvánosság alapelve elsősorban a közbeszerzési törvény (a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény, Kbt.) tételes közzétételi szabályaiban ölt testet. A **közzétételi kötelezettségek teljesítése** a közbeszerzések egyik sarokpontja.

A közbeszerzési ajánlatkérők, így a helyi önkormányzatok is a közbeszerzéseik megvalósítása keretében, a közbeszerzési eljárások tervezése, lefolytatása és a megkötött szerződések teljesítése során kötelesek meghatározott információkat, illetve

dokumentumokat nyilvánosságra hozni. Fontos, hogy ezen közzétételi kötelezettség teljesítésében az ajánlatkérő ne csupán a normáknak való formális megfelelést lássa, hanem az állampolgárok, a civil szféra azon jogos igényét tartsa szem előtt, mely érintettsége okán a közpénzköltés, a közfeladat-ellátás társadalmi kontrollját kívánja megvalósítani, alapvető információkhoz kíván hozzájutni. A nyilvános információkra épülő kölcsönös bizalom a közbeszerzések terén is megtérül. Fontos, hogy **az ajánlatkérő törekedjen a közbeszerzési információk érdemi és jól hozzáférhető közzétételére.**

I.1. A közzétételi követelmények szabályozása

A Kbt. tételesen meghatározza, hogy **az ajánlatkérő milyen információkat, dokumentumokat köteles közzétenni hirdetmény útján** (a Közbeszerzési Értesítőben, illetve az Európai Unió TED-adatbankjában), továbbá melyek azok az adatok, dokumentumok, melyeket **a honlapon** kell közzétenni.

I.1.1. A hirdetmény útján közzéteendő információk, dokumentumok¹

- a) a nyílt eljárást megindító ajánlati felhívás;
- b) a meghívásos, a hirdetmény közzétételével *induló* tárgyalásos eljárást és a versenypárbeszédet *megindító* részvételi felhívás [kivéve a 289/2011. (XII. 22.) Korm. rendeletben foglaltak szerint időszakos előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetménnyel meghirdetett és az előminősítési hirdetménnyel meghirdetett meghívásos és tárgyalásos eljárást megindító *közvetlen* részvételi felhívás];
- c) a Kbt. 123. §-ában szabályozott (szabadon kialakított) eljárást megindító felhívás;
- d) az időszakos előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetménnyel meghirdetett, és az előminősítési hirdetménnyel meghirdetett meghívásos és tárgyalásos eljárást *meghirdető* időszakos előzetes tájékoztató és előminősítési hirdetmény;
- e) az eljárás eredményéről szóló tájékoztató;²
- f) a tervpályázati eljárás tervpályázati kiírása;

¹ Kbt. 30. §.

² Az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót az ajánlatkérő legkésőbb a szerződéskötést, vagy ennek hiányában az eljárás eredménytelenné nyilvánításáról vagy a szerződés megkötésének megtagadásáról [Kbt. 124. § (9) bek.] szóló ajánlatkérői döntést követő tíz munkanapon belül kell megküldeni. A közbeszerzési eljárás e hirdetmény közzétételével zárul le.

Az ajánlatkérő – az előzőektől eltérően – a keretmegállapodás alapján lefolytatott közbeszerzési eljárása eredményéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetményt a keretmegállapodás alapján kötött szerződésekről együttesen is közzéteheti. Ebben az esetben a hirdetményt a keretmegállapodás alapján a megelőző negyedév során kötött szerződésekről a naptári negyedév utolsó napját követő tíz munkanapon belül kell megküldenie. A keretmegállapodás megkötését követő első – nem teljes – negyedévről nem kell külön hirdetményt közzétenni. [Kbt. 30. § (2)-(3) bek.]

- g) a tervpályázati eljárás eredményéről szóló tájékoztató;
- h) a szerződés módosításáról szóló tájékoztató.³

Az ajánlatkérő a fenti hirdetésmintákat külön jogszabályban meghatározott hirdetésminták szerint köteles közzétenni. Az alkalmazandó hirdetésmintát, annak kötelező tartalmi elemeit a külön jogszabály részletesen meghatározza.⁴

A közbeszerzési eljárások kapcsán közzétett formalizált hirdetésminták a **Közbeszerzési Hatóság honlapján** elektronikus formában hivatalosan megjelenő **Közbeszerzési Értesítőben** kereshetőek; az abban történő kereshetőség alapvetően megoldott.⁵

I.1.2. A honlapon közzéteendő adatok, információk, dokumentumok⁶

Az ajánlatkérő **saját honlapján** köteles az alábbiakat közzétenni; ha pedig saját honlappal nem rendelkezik, a Közbeszerzési Hatóság vagy önkormányzati intézmény esetén a fenntartó honlapján kell közzétenni:

- a) a közbeszerzési terv, valamint annak módosítása (módosításai);⁷
- b) az éves statisztikai összefoglaló;⁸
- c) a Kbt. 9. § (1) bek. k) pontja alkalmazásával megkötött szerződések (az ún. *in-house* szerződések, mint kivételek);⁹
- d) a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződések;¹⁰

³ Az ajánlatkérő a szerződés módosításáról legkésőbb a szerződés módosításától számított tizenöt munkanapon belül köteles a tájékoztatót tartalmazó hirdetésmintát megküldeni. [Kbt. 30. § (4) bek.]

⁴ Lásd: 92/2011. (XII. 30.) NFM rendelet a közbeszerzési és tervpályázati hirdetésminták feladásának, ellenőrzésének és közzétételének szabályairól, a hirdetésminták mintáiról és egyes tartalmi elemeiről, valamint az éves statisztikai összegezésről; továbbá a Bizottság 842/2011/EU végrehajtási rendelete (2011. augusztus 19.) a közbeszerzési hirdetésminták közzétételére használandó hirdetésminták létrehozásáról és az 1564/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.

⁵ <http://www.kozbeszerzes.hu>

⁶ Kbt. 31. §.

⁷ A közbeszerzési tervnek a honlapon a tárgyévet követő évre vonatkozó közbeszerzési terv honlapon történő közzétételéig kell elérhetőnek lennie. [Kbt. 31. § (3) bek.]

⁸ Az éves statisztikai összegezésnek a honlapon a Kbt. 34. § (2) bekezdésében meghatározott időpontig kell elérhetőnek lennie. [Kbt. 31. § (4) bek.]

Kbt. 34. § (2) bek.: „A közbeszerzési eljárás előkészítésével, lefolytatásával kapcsolatban keletkezett összes iratot a közbeszerzési eljárás lezárulásától [30. § (2) bekezdés], a szerződés teljesítésével kapcsolatos összes iratot a szerződés teljesítésétől számított öt évig meg kell őrizni. Ha a közbeszerzéssel kapcsolatban jogorvoslati eljárás indult, az iratokat annak – bírósági felülvizsgálat esetén a felülvizsgálat – jogerős befejezéséig, de legalább az említett öt évig kell megőrizni.”

⁹ A szerződéseknek a honlapon a teljesítéstől számított öt évig folyamatosan elérhetőnek kell lennie. [Kbt. 31. § (5) bek.]

¹⁰ A szerződéseknek a honlapon a teljesítéstől számított öt évig folyamatosan elérhetőnek kell lennie. [Kbt. 31. § (5) bek.]

- e) a szerződés teljesítésére vonatkozó adatok (hivatkozás a közbeszerzési eljárást megindító hirdetményre; a szerződő felek megnevezése; a teljesítés szerződésszerű volt-e; a szerződés teljesítésének az ajánlatkérő által elismert időpontja; az ellenszolgáltatás teljesítésének időpontja; a kifizetett ellenszolgáltatás értéke);¹¹
- f) az előzetes vitarendezéssel kapcsolatos adatok (az írásbeli összegezés vagy egyéb dokumentum, vagy eljárási cselekmény jogsértőnek tartott eleme; a kérelmező javaslata, észrevétele; az álláspontját alátámasztó adatok, tények, továbbá az azt alátámasztó dokumentumokra való hivatkozás, ha vannak ilyenek dokumentumok);¹²
- g) a közbeszerzési eljárás kapcsán indult jogorvoslati eljárás vonatkozásában a kérelem meghatározott adatai (a kérelemmel érintett eljárás megnevezése; tárgy; az ügyfelek megnevezése; a kérelem megérkezésének időpontja);¹³
- h) a közbeszerzési eljárás kapcsán indult jogorvoslati eljárás vonatkozásában a Közbeszerzési Döntőbizottság szerződés megkötését engedélyező végzése [Kbt. 144. § (4) bek.].¹⁴

Az ajánlatkérő honlapján közzéteendő adatok **közérdekből nyilvános adatok**, azok nyilvánosságra hozatala üzleti titokra hivatkozással nem tagadható meg.¹⁵

A Kbt. az ajánlatkérő honlapján történő **közzététel módjára**, formájára, strukturáltságára vonatkozóan **nem tartalmaz** konkrét előírást, e tekintetben az ajánlatkérő kötelezettsége a **nyilvánosság alapelvének**, az abból eredő követelmények figyelembe vételére vonatkozik.

I.2. A közzétételi gyakorlat és ellenőrzése

Megállapítható, hogy a gyakorlatban **nem teljesülnek maradéktalanul az ajánlatkérői honlapon történő közzétételi követelmények**. Amennyiben egyáltalán található közbeszerzési információ a honlapon, az esetek jelentős részében a közbeszerzési

¹¹ E tájékoztatást a szerződés mindkét fél általi teljesítésétől számított tizenöt munkanapon belül kell közzétenni, az egy évnél hosszabb vagy határozatlan időre kötött szerződés esetében a szerződés megkötésétől számítva évenként kell a közzétett adatokat aktualizálni. [Kbt. 31. § (6) bek.]

Ezen adatoknak a honlapon a 34. § (2) bekezdésében meghatározott időpontig, azaz a szerződés teljesítésétől számított öt évig kell elérhetőnek lenniük. Ha a közbeszerzéssel kapcsolatban jogorvoslati eljárás indult, az adatokat annak – bírósági felülvizsgálat esetén a felülvizsgálat – jogerős befejezéséig, de legalább az említett öt évig kell közzétenni. [Kbt. 31. § (4) bek.]

¹² Ezen adatoknak a honlapon a közbeszerzési eljárás lezárulásától [Kbt. 30. § (2) bek.] számított öt évig kell elérhetőnek lenniük. [Kbt. 31. § (4) bek., 34. § (2) bek.]

¹³ Ezen adatoknak a honlapon a 34. § (2) bekezdésében meghatározott időpontig kell elérhetőnek lenniük. [Kbt. 31. § (4) bek.]

¹⁴ Ezen dokumentumoknak a honlapon a 34. § (2) bekezdésében meghatározott időpontig kell elérhetőnek lenniük. [Kbt. 31. § (4) bek.]

¹⁵ Kbt. 31. § (2) bek.

adatokhoz, dokumentumokhoz **nem könnyű hozzáférni**, azok jellemzően strukturálatlanok, és a dokumentumokban való kereshetőség sem megoldott.

További problémát jelent, hogy **nehezen ellenőrizhető** a közbeszerzési közzétételi szabályoknak való megfelelés: szakértelmet és időt igénylő felkutatással állapítható ugyanis meg, hogy bizonyos közbeszerzési adatok és dokumentumok nyilvánosságra hozatala megvalósult-e. (Lásd pl. a közbeszerzési szerződések, a szerződés teljesítésére vonatkozó adatok közzétételének ellenőrzését. Ez esetben ugyanis a Közbeszerzési Értesítőben közzétett hirdetményekből, illetve a KH közbeszerzési adatbázisából kell kinyerni a kapcsolódó szükséges adatokat. Az ún. *in-house* szerződések vagy az előzetes vitarendezéssel kapcsolatos adatok közzétételének kontrollja még összetettebb feladat lehet.)

A közzétételi jogsértések hatósági ellenőrzése és szankcionálása, illetve a közzététel kikényszerítése **sem megoldott**. A közbeszerzések ellenőrzésére feljogosított szervezetek jellemzően nem a közzétételi kötelezettségek teljesítését ellenőrzik; a KH feladata és hatásköre is korlátozott ebben. (E körben a Kbt. szerint a KH figyelemmel kíséri a közbeszerzési szerződések módosítását és teljesítését; továbbá elősegíti a közbeszerzési információk nyilvánosságát.¹⁶) Ezeknél a jogsértéseknél kérdéses lehet a jogorvoslati határidő értelmezése is,¹⁷ továbbá a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalbóli eljárásának kezdeményezésére feljogosított szervezetek, személyek elháríthatják a kezdeményezésre felhívókat arra hivatkozással, hogy a Kbt.-be ütköző magatartás vagy mulasztás nem „a feladatkörük ellátása során” jutott a tudomásukra.¹⁸

Összegezve: az ajánlatkérői honlapon történő közzétételre vonatkozó követelmények teljesítése nem kielégítő, nehezen ellenőrizhető, jellemzően nem is kerül ellenőrzésre; amennyiben pedig megtörténik az előírt nyilvánosságra hozatal, az jellemzően tartalmi és formai, illetve informatikai hiányosságokkal terhelt.

¹⁶ Kbt. 172. § (2) bek. 1), m) pont.

¹⁷ Lásd a Kbt. 137. § (3)-(7) bekezdését, 140. § (2)-(3) bekezdését.

¹⁸ Lásd a Kbt. 140. § (1) bekezdését.

I.3. Javaslatok

I.3.1. Ajánlás az ajánlatkérők részére

A honlapon való közzétételi követelményeknek való megfelelés tudatosítása és ennek elősegítése érdekében a Transparency International Magyarország (TI-HU) elkészített és honlapján közzétett egy olyan dokumentumot, mely az új Kbt.-ben előírt közzétételi kötelezettségekre és azok megfelelő teljesítésére kívánta az ajánlatkérők figyelmét felhívni.¹⁹

A dokumentumban foglalt **ajánlások** változatlanul aktuálisak, továbbfejlesztett változatban minél szélesebb ajánlatkérői körben való megismertetésük hozzájárulhat az ajánlatkérők jogszerű magatartásának kialakításához és az érdemi közbeszerzési nyilvánosság biztosításához.

Eszerint **a honlapon közzéteendő adatokat, dokumentumokat úgy célszerű nyilvánosságra hozni**, hogy egyrészt a honlapon könnyen észrevehető, hozzáférhető legyenek, másrészt a közbeszerzési információkat indokolt ésszerűen strukturáltan közzétenni (pl. évenkénti, illetve közbeszerzési eljárásonkénti bontásban). Érdemes olyan formátumban közzétenni, hogy könnyen kereshető legyen. Az eljárásokhoz szükséges iratmintákat különösen érdemes szerkeszthető formában közzétenni. Javasolt táblázatba foglalni az adott közbeszerzéshez kötődő fontosabb dokumentumokat és kiemelni a szerződés főbb elemeit (ár, teljesítés határideje stb.). Ez egyben segít a szerződés teljesítésével kapcsolatos adatok közzétételében is. A szerződések minden mellékletét szükséges nyilvánosságra hozni, hiszen az is a szerződés részét képezi.

A honlap felépítése során törekedni kell arra, hogy akár az „üvegseb”, akár a közbeszerzés kulcsszóra keresve azonnal megtalálja az érdeklődő ajánlattevő is a megfelelő kiegészítő tájékoztatást, adott esetben a dokumentációt.

A jogorvoslatokkal kapcsolatos információk közzététele esetében szükséges a minél gyorsabb közzététel, hiszen mind a többi ajánlattevő, mind az ajánlatkérő szakembereinek tájékoztatása fontos szempont, egyben jelzi az ajánlatkérő elkötelezettségét a nyilvánosság iránt.

¹⁹ Közzétételi kötelezettségek az új közbeszerzési törvényben, 2012. TI-HU.
http://www.transparency.hu/uploads/docs/Nyilvanossag_es_az_uzleti_titok_2012.pdf

I.3.2. A közbeszerzési nyilvánossági alapindex

A Transparency International Magyarország kialakította a saját ún. közbeszerzési nyilvánossági alapindexét. Az alapindex célja, hogy **gyors látteleletet** adjon a vizsgált **ajánlatkérők honlapon való közzétételre vonatkozó kötelezettségek teljesítéséről**.

Az alapindex maga is a nyilvánosságon keresztül kíván hatni, és **visszahatni elsősorban az ajánlatkérők** közbeszerzési nyilvánosságához fűződő viszonyára. Az alapindex révén összehasonlíthatóvá válik az egyes ajánlatkérők nyilvánosság érdekében tett intézkedéseinek eredménye, és felhívja a figyelmet azokra a szempontokra, melyek a Kbt.-ből következnek ugyan, mégis, ellenőrzés hiányában, elsiklanak felettük az ajánlatkérők. Az ajánlatkérők – az index leírása alapján – magukat is kontrollálhatják. Az alapindex az első olyan próbálkozás, amely ezen gyorstesztel **egyben a szabályozás hatékonyságát is** hivatott ellenőrizni.

Az alapindex nem minden közzétételi kötelezettséget vizsgál (illetve a gyors vizsgálat nem tud mindent ellenőrizni, lásd az ellenőrzési nehézségekről fentebb írtakat). A gyorsteszt célja a legfontosabb, múltira és jövőre vonatkozó, adott közbeszerzési évhez köthető adatok, dokumentumok nyilvánossá tételének, elérhetőségének, olvashatóságának vizsgálata. A tartalmi kérdések és a formai szempontok azonos fontossággal bírnak, hiszen a nehezen megtalálható vagy esetenként nem megnyitható adattartalmak ugyanúgy rontják a nyilvánosság-érzetet, mint a strukturálatlanul, kereshetetlen módon feltöltött file-ok.

Erre az alapindexre épülne a későbbiekben a mélységi adatokat is elemző, az opcionális tartalmakra is koncentráló **részletes index**. Egyenlőre, az index bevezetése alapot ad a kisebb és nagyobb ajánlatkérők képességeinek összehasonlítására, és felhívja a figyelmet az ajánlatkérők saját honlapjához rendelt közbeszerzési nyilvánossági kötelezettségek teljesítésének kihívásaira. Gondolunk itt a valódi adatelérés biztosítására. Az index ugyanakkor mondanivalóját éves összehasonlításban képes nyújtani, hiszen várhatóan az ajánlatkérők a későbbiekben nagyobb hangsúlyt fektetnek az adattartalmak hatékony közzétételére, kereshetőségére, olvashatóságára. Az index **továbbfejlesztése**, amennyiben a közbeszerzési nyilvánosság-állapot azt igényli, a későbbiekben történik meg.

Az alapindex szerinti vizsgálat **a Mellékletben** található táblázatban megadott szempontok figyelembe vételével és pontozásával történik. Az egyes szempontokra adott 1-1 pontot végül elosztásra kerül az össz-szemponatszámmal, mely jelenleg 10 szempontot jelent. A tartalmi és a formai kérdések azonos fontosságúak, és az egyes szempontok között sem súlyoztunk eltérően. A tökéletes közbeszerzési nyilvánosságindex 1-es értékű. A

nyilvánosság teljes kizárását a 0 indexérték jelöli. Ha a nyilvánosság valamilyen formában, részlegesen megvalósul, akkor a pontszámot az dönti el, hogy a nyilvános adatok a tökéletes nyilvánosság vagy annak teljes kizárása felé közelítenek inkább.

I.3.3. Pályázat és kampány

Az ajánlatkérők közbeszerzési nyilvánossághoz, a közbeszerzési közzétételi kötelezettségek teljesítéséhez való viszonyára, annak javítására – az alapindex mellett, azt kiegészítve – más módon is célszerű lehet a figyelmet felhívni, arra hatni. Az ajánlatkérők körében (akár évente) meghirdetésre kerülő **pályázat** – mely a közbeszerzési nyilvánossági és közzétételi követelményeknek való minél teljesebb és hatékonyabb módon való megfelelést díjazná – szintén alkalmas lehet az ajánlatkérők hozzáállásának önkéntes alakítására.

A közbeszerzési nyilvánosság nem csak az ajánlattevők, a közbeszerzési piac érdekeit szolgálja, hanem végső soron a köz érdekében történő transzparenciát kívánja biztosítani. Az állampolgárok nyilvánosság-tudatos magatartása, a közérdekből nyilvános adatokhoz való könnyű hozzáférést igénylő elvárása hasonlóképpen előmozdítandó, erősítendő. Egy ilyen célzatú **kampány** segíthet abban, hogy az állampolgárok kövessék és igényeljék a közbeszerzési információkat, a közbeszerzések valódi átláthatóságát, és ennek hiánya esetén akár az ajánlatkérők, akár az ellenőrző szerek, akár a TI-HU irányában könnyen megtehessek bejelentéseiket. Mindez szintén visszahat az ajánlatkérők magatartására.

I.3.4. Próbaeljárások

Az ajánlatkérői magatartások önkéntes alakítására való hatás mellett felmerülhet olyan ún. próbaeljárások indításának kezdeményezésére való közvetlen felhívás, melynek alapján egyrészt **tesztelésre kerülhetne** e körben a hazai közbeszerzési ellenőrzési és jogorvoslati rendszer, másfelől az esetleg sikeres eljárások ajánlatkérői magatartásokra való hatása. Ezek a tapasztalatok a szabályozás felülvizsgálatához is **hozzájárulhatnak**.

I.3.5. Javaslat a szabályozás felülvizsgálatára

Mindezzel összefüggésben a Kbt. felülvizsgálatát a következő tárgykörökben indokolt alaposabban megvizsgálni, illetve kezdeményezni.

– Felmerül ismét, hogy egyrészt **milyen információkat**, közbeszerzési adatokat, dokumentumokat legyen kötelező közzétenni, másrészt **milyen módon, rendszerben** (a KH

közbeszerzési adatbázisában és/vagy az ajánlatkérők honlapján), és ezeknek milyen az **egymáshoz való kapcsolata, kereshetősége.**

– Az ajánlatkérői honlapon történő közzététel tekintetében indokolt lehet olyan **formai főbb elvárásokat előírni**, melyek előmozdíthatják a közbeszerzések, illetve az eljárások adatainak, dokumentumainak nyomon követését (pl. a „könnyen kereshetőség” legalább elvi szintű elvárásának a megfogalmazása; minták, egységes szerkezetű táblázatok alkalmazásának előírása; a közzétételi kötelezettségek ellenőrzését elősegítő egyes kísérő adatok, információk feltüntetése).

– A **hatósági ellenőrzés és a jogorvoslat szabályozásának** (fentebb említett) hiányosságainak áttekintése és kezelése is felmerül, figyelembe véve az esetleges próbaeljárások tapasztalatait is.

II. Az üzleti titok védelme és a közbeszerzési nyilvánosság

A közérdek és a jogszerű magánérdek (az ajánlatkérői és az ajánlattevői oldalon is) **konfliktusa** a közbeszerzések kapcsán szintén felmerül. A nyilvánosság és az üzleti titok védelmének szempontjának összeegyeztethetősége érdekében a **Kbt. speciális szabályokat is** tartalmaz. Egyebekben pedig irányadóak az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényben foglaltak.

II.1. A közbeszerzési szabályozás

II.1.1. A Kbt. elismeri az ajánlattevők/részvételre jelentkezők üzleti titokhoz fűződő érdekeit – bizonyos korlátok között.

Üzleti titok: a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden olyan tény, információ, megoldás vagy adat, amelynek nyilvánosságra hozatala, illetéktelenek által történő megszerzése vagy felhasználása a jogosult – ide nem értve a magyar államot – jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeit sértené vagy veszélyeztetné, és amelynek titokban tartása érdekében a jogosult a szükséges intézkedéseket megtette.²⁰

Az ajánlattevő/részvételre jelentkező (a továbbiakban: ajánlattevő) az ajánlatában/részvételi jelentkezésében felmerülő üzleti titok nyilvánosságra hozatalát **megtilthatja**. Ugyanez

²⁰ Ptk. 81. § (2) bek.

irányadó a közbeszerzési eljárás bírálati szakaszában az irreális ajánlati elemet tartalmazó ajánlat esetén az ajánlattevő által adott indokolásban felmerülő üzleti titkokra.

Ehhez azonban **szükséges**, hogy az ajánlattevő az üzleti titkot az ajánlatban (indokolásában) különítse el, és az így elhelyezett, üzleti titkot tartalmazó irat nyilvánosságra hozatalát tilthatja meg.

Versenypárbeszéd lefolytatása során a megoldási javaslatnak tartalmaznia kell annak meghatározását is, hogy a javaslat mely része üzleti titok.²¹

Az ajánlatkérő **köteles tiszteletben tartani** az ajánlattevő üzleti titkát, azt nyilvánosságra jogosulatlanul nem hozhatja vagy azzal egyéb módon sem élhet vissza. Az ajánlattevő üzleti titkokhoz fűződő érdekeit is figyelembe véve kell biztosítani (és gyakorolni) az iratbetekintést, valamint az ajánlatkérő részéről tájékoztatást adni (kérésre) a nyertes ajánlat jellemzőiről és előnyeiről.²²

II.1.2. Az üzleti titok korlátjai

II.1.2.1. A Kbt. **speciális**²³ (és általános, külön törvényben meghatározott) korlátokat tartalmaz.

Az ajánlattevő **nem tilthatja meg** nevének, címének nyilvánosságra hozatalát.

Az ajánlattevő **nem tilthatja meg** olyan adatnak a nyilvánosságra hozatalát, amely az értékelési szempont alapján értékelésre kerül. (Az ezek alapjául szolgáló részinformációk, alapadatok – pl. az árazott költségvetés – nyilvánosságra hozatala *azonban megtiltható*, ha az nem ütközik a 2011. évi CXII. törvénybe.)

A közbeszerzési szerződés engedményezést kizáró rendelkezése **nem minősülhet** üzleti titoknak.

A honlapon közzéteendő adatok közérdekből nyilvános adatok, azok nyilvánosságra hozatala üzleti titokra hivatkozással **nem tagadható meg**.²⁴

²¹ Kbt. 105. § (3) bek. c) pont.

²² Kbt. 80. § (1), (4) bek., 81. §.

²³ Kbt. 80. § (2)-(3) bek.

II.1.2.2. A Kbt. kiutal azon külön jogszabályra, mely **átfogóan szabályozza** a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettséget. Ez a **2011. évi CXII. törvény**.

Nem korlátozható vagy nem tiltható meg üzleti titokra hivatkozással olyan adat nyilvánosságra hozatala, amely a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, külön törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettség alá esik.

Közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat.

Közérdekből nyilvános adat: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli.²⁵

Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – a 2011. évi CXII. törvényben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

Közérdekből nyilvános adat a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja.

²⁴ Kbt. 31. § (2) bek.

²⁵ 2011. évi CXII. törvény 3. § 5-6. pont.

Ha törvény másként nem rendelkezik, **közérdekből nyilvános adat** a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében lévő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes adatnak nem minősülő adat.²⁶

Az ajánlatkérőnek, illetve az ajánlattevőnek ezen, az üzleti titokra vonatkozó korlátokat, tilalmakat szem előtt tartva kell eljárniuk a közbeszerzési eljárások, illetve a szerződések teljesítése során.

II.2. A gyakorlat

A versenynek fokozattan kitett közbeszerzési tárgyak esetén az ajánlattevők körében általánossá vált, hogy – kihasználva az új szabályozás nyújtotta lehetőséget²⁷ – üzleti titoknak nyilvánítják az értékelésre kerülő ajánlati ár alapjául szolgáló árazott költségvetést, az aránytalanul alacsony ajánlati árra vonatkozóan bekért indokolást, a megajánlott termékre, szolgáltatásra vonatkozó leírást és az alkalmasság igazolására vonatkozó dokumentumokat.

Az üzleti titok fogalmának ilyen szélesre nyitása azonban nagymértékben megnehezíti, akadályozza az ajánlattevők jogorvoslati jogának gyakorlását, ugyanis hiába jogosultak az eljárás eredményének közlését követően betekinteni a másik ajánlatába, érdemben nem tudnak olyan információhoz jutni, amivel egy jogorvoslati eljárásban alátámaszthatnák, hogy a versenytárs aránytalanul alacsony ajánlati árának indokolása nem objektív, illetve nem összeegyeztethető a gazdasági ésszerűséggel, vagy nem az előírt terméket ajánlotta meg.

A közbeszerzési eljárásban az üzleti titok korlátainak, így a 2011. évi CXII. törvényben foglalt, fentebb idézett definíciók (közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat) közbeszerzési eljárásra vonatkozó **értelmezése is szükségessé válhat**, mivel egyre gyakrabban találkozhatunk már olyan ajánlattal is, melyben a tartalomjegyzéken és a Felolvasólapon kívül az ajánlatának valamennyi elemét üzleti titoknak nyilvánították. Az ilyen tartalmú korlátozás esetén nem egyértelmű, hogy az mennyiben sérti a 2011. évi CXII. törvényben foglalt közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat definíciókat.

²⁶ 2011. évi CXII. törvény 26. §.

²⁷ Lásd a szabályozás leírásakor már hivatkozott rendelkezéseket, a Kbt. 80. § (2)-(3) bekezdését.

Összegezve: a gyakorlatban az ajánlattevők egyre szélesebbre vonják az ajánlatban foglaltak üzleti titoknak való minősítését, ami kedvezőtlenül hat a jogorvoslati jog gyakorlására és a közbeszerzési szerződés nyilvánosságára.

II.3. Javaslat

Az üzleti titokra vonatkozó szabályokat szükséges lenne **összhangba hozni** a jogorvoslati jog tényleges gyakorolhatóságával, továbbá a szabályozás **pontosításával egyértelművé** kell tenni az üzleti titok, különösen a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok körére vonatkozó korlátait.

A közbeszerzéseknél **sajátos, speciális egyensúlyt** indokolt teremteni az üzleti titokkör és a nyilvánosság szempontja között. A Transparency International Magyarország már több ízben kért erre vonatkozóan iránymutatást a jogszabályalkotóktól.

III. A Közbeszerzési Hatóság szerepe és gyakorlata a nyilvánosság biztosításában

A hazai közbeszerzési intézményrendszer meghatározó eleme a **Közbeszerzési Hatóság** (KH) és a keretében működő **Közbeszerzési Döntőbizottság** (KDB). Az alábbiakban a szervezet azon feladatait, hatáskörét és gyakorlatát tekintjük át, melyek a közbeszerzési nyilvánosság témaköréhez szorosabban kapcsolódnak. A KH közbeszerzési nyilvánossághoz való viszonyulása – mind az előírt szerepéből, mind az egyes konkrét feladat- és hatásköréből és annak mikénti ellátásából adódóan – kihat a közbeszerzési szereplők magatartására.

A KH Kbt. szerinti feladata, hogy a közérdeket, az ajánlatkérők és az ajánlattevők érdekeit figyelembe véve, **hatékonyan közreműködjön** a közbeszerzési politika alakításában, **a jogszerű közbeszerzési magatartások kialakításában és elterjesztésében, elősegítve a közpénzek nyilvános és átlátható módon történő elköltését.**

III.1. A szabályozás

III.1.1. A jogorvoslati eljárással összefüggő nyilvánosság

III.1.1.1. A jogorvoslati eljárás kezdeményezése alapadatainak közzététele

A KDB a **kérelem/kezdeményezés** benyújtását követően haladéktalanul gondoskodik a kérelemmel/kezdeményezéssel érintett eljárás megnevezésének, tárgyának, az ügyfelek

megnevezésének és a kérelem/kezdeményezés megérkezése időpontjának a KH **honlapján** történő közzétételéről.²⁸

A KH honlapján a **beérkezés időpontjában** közzéteszi a KDB eljárását kezdeményező kérelem, valamint a hivatalbóli kezdeményezés – ideértve a KDB elnöke által megindított jogorvoslati eljárás kezdeményező iratát – adatait.²⁹

III.1.1.2. A közbeszerzési szerződés megkötését engedélyező végzés közzététele

A KDB **haladéktalanul** gondoskodik – a minősített beszerzéssel vagy minősített beszerzési eljárással, a védelmi beszerzéssel vagy a védelmi beszerzési eljárással kapcsolatos jogorvoslati eljárás kivételével – a szerződés megkötését engedélyező végzésének [Kbt. 144. § (4) bek.] a KH **honlapján** történő közzétételéről.³⁰

III.1.1.3. A tárgyalás nyilvánossága (kivételek)

A jogorvoslati eljárásban a tárgyalás **nyilvános**. A KDB indokolt végzésével a tárgyalásról vagy annak egy részéről a nyilvánosságot **kérelemre vagy hivatalból kizárhatja**, ha a minősített adat, üzleti titok vagy külön törvényben meghatározott más titok megőrzése miatt feltétlenül szükséges. A minősített beszerzéssel, a minősített beszerzési eljárással, a védelmi beszerzéssel, valamint a védelmi beszerzési eljárással kapcsolatos jogorvoslati eljárásban tárgyalás tartása esetén a KDB **zárt tárgyalást** tart.³¹

III.1.1.4. Iratbetekintés

A közbeszerzési ügy kérelmezője (kezdeményező), az ellenérdekű ügyfél, továbbá ezek képviselője az eljárás megindításától számított tizenötödik napig, a KH tagja az eljárás során bármikor **betekinthet** a közbeszerzési eljárás, illetve a jogorvoslati eljárás során keletkezett iratokba, és azokról másolatot, feljegyzést készíthet. [149. § (1) bek.]

Az ajánlatkérő, az ajánlattevő és a részvételre jelentkező – az üzleti titok védelmére hivatkozással – indokolt kérelmében kérheti az (1) bekezdés szerinti személyek **iratbetekintési jogának kizárását vagy korlátozását** az olyan iratok vagy adatok

²⁸ Kbt. 137. § (9) bek., 140. § (6) bek.

²⁹ Kbt. 172. § (2) bek. i) pont.

³⁰ Kbt. 144. § (5) bek.

³¹ Kbt. 148. § (3) bek.

tekintetében, amelyek nem minősülnek közérdekű adatnak vagy közérdekből nyilvános adatnak.

Amennyiben az ajánlattevő, a részvételre jelentkező meghatározott iratokat elkülönített módon, üzleti titokként helyezte el az ajánlatában, részvételi jelentkezésében, vagy a közbeszerzési eljárás során általa benyújtott egyéb irat tekintetében kérte annak üzleti titokként történő kezelését, úgy kell tekinteni, hogy ezen iratok vonatkozásában kérte az (1) bekezdés szerinti személyek **iratbetekintési jogának kizárását**.

A **KDB köteles megvizsgálni**, hogy az iratbetekintési jog korlátozásának vagy kizárásának feltételei fennállnak-e, és a kérelemről való döntéssel egyidejűleg – amennyiben az az adott esetben értelmezhető – kötelezheti az érintettet olyan iratváltozat elkészítésére, amely nem tartalmaz üzleti titkot.

Az (1) bekezdésben meghatározottakon **kívüli személyek** akkor tekinthetnek be a közbeszerzési eljárás, illetve a jogorvoslati eljárás során keletkezett iratokba, készíthetnek azokról másolatot, feljegyzést, ha az iratok ismeretéhez **jogos érdekük fűződik**, és az iratbetekintés **nem ütközik** a minősített adat védelmére vonatkozó szabályokba.

Felhasználói engedély hiányában **nem lehet betekinteni** a minősített adatot tartalmazó iratba. **Nem lehet betekinteni** a törvény által védett egyéb adatot tartalmazó iratba sem, ha azt az érintett adat védelmét szabályozó törvény kizárja, vagy ha a védett adat megismerésének hiánya nem akadályozza az (1) bekezdésben meghatározott, betekintést kérő személyt jogorvoslati jogának gyakorlásában. A minősített beszerzéssel, a minősített beszerzési eljárással, a védelmi beszerzéssel, vagy a védelmi beszerzési eljárással kapcsolatos jogorvoslati eljárásban az ajánlatkérő – nemzetbiztonsági érdekre való hivatkozással – indokolt kérelmében kérheti az (1) bekezdés szerinti személyek **iratbetekintési jogának kizárását vagy korlátozását** az olyan iratok vagy adatok tekintetében, amelyek nem minősülnek közérdekű adatnak vagy közérdekből nyilvános adatnak.

Az olyan tárgyalásról készült jegyzőkönyvet, amelyről a nyilvánosságot a minősített adat védelme érdekében zárták ki, nem lehet lemásolni vagy arról feljegyzést készíteni. Ilyen ügyben az iratok megtekintésének is csak – a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározottak alapján – a **KDB elnöke által megállapított feltételek** mellett van helye.

Az iratokba való betekintéshez az előző bekezdésben foglaltak figyelembevételével a **KDB engedélye szükséges.**³²

III.1.1.5. A jogorvoslati döntések közzététele

A KH **honlapján** közzé kell tenni (meghozatala napján): a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzést, az eljárást megszüntető végzést, az érdemi határozatot, a közbeszerzési ügy befejezését eredményező határozatot, valamint a szerződés megkötésének engedélyezése tárgyában hozott végzést [144. § (4) bek.]. Az érdemi határozatot **akkor is közzé kell tenni**, ha a KDB a tárgyalásról a nyilvánosságot [a 148. § (3) bek. alapján] kizárta.

A KDB érdemi határozatát a honlapon akkor is közzéteszi, ha a határozat bírósági felülvizsgálatát [157. §] kérték, erre a **tényre utalni kell.**

A KH **honlapján** szintén közzé kell tenni: a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés, az eljárást megszüntető végzés, az érdemi határozat bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság határozatát (határozatait) [a KDB eljárásának megindítására irányuló kérelem 137. § (9) bek., illetve 144. § (5) bek. szerinti adatai és az ügy érdemében hozott határozat **mellett**].

A minősített beszerzéssel, a minősített beszerzési eljárással, a védelmi beszerzéssel, vagy a védelmi beszerzési eljárással kapcsolatos jogorvoslati eljárásban azonban ezek a szabályok **nem alkalmazhatóak.**³³

A KH honlapján a **beérkezés időpontjában** közzéteszi a KDB érdemi és a közbeszerzési ügy befejezését eredményező határozatát, továbbá a határozat bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság határozatát (határozatait).³⁴

III.1.1.6. A KDB döntéshozatali egységének biztosítása

A KDB-n belül a **jogorvoslati gyakorlat egységének biztosítása érdekében** a közbeszerzési biztosokat magában foglaló **összkollégium** működik. A KDB a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott ügyekre, ügycsoportokra **kollégiumot**

³² Kbt. 149. §.

³³ Kbt. 153. § (2)-(4) bek.

³⁴ Kbt. 172. § (2) bek. i) pont.

működtethet. A kollégium az egységes jogorvoslati gyakorlat biztosítása érdekében elemzi a KDB gyakorlatát, és véleményt nyilvánít a vitás jogalkalmazási kérdésekben.

Amennyiben az összkollégium megállapítja, hogy a döntés vagy annak valamely része elvi jelentőségű, a döntésről, vagy annak adott részéről a **honlapján iránymutatást** tesz közzé.

Amennyiben a KDB valamely eljáró tanácsa jogkérdésben el kíván térni az iránymutatásban foglaltaktól, erről köteles a KDB elnökét tájékoztatni. Az elnök a tervezett döntést az adott ügycsoport tekintetében illetékes kollégium vagy az összkollégium elé terjeszti, és kikéri a kollégium vagy az összkollégium véleményét. Az eljáró tanács köteles a döntéshez a kollégium vagy az összkollégium állásfoglalását bevárni, az azonban nem köti, az eljáró tanács az iránymutatástól eltérő döntést is hozhat. Az eljáró tanács és a kollégium vagy összkollégium egyetértése esetén **az új iránymutatásról, illetve az iránymutatás módosításáról** a KDB tájékoztatást ad a KH **honlapján**.³⁵

III.1.2. A KH egyéb feladat- és hatásköre a közbeszerzési nyilvánosság biztosításával összefüggésben

III.1.2.1. Nyilvántartások vezetése és közzététele

A KH naprakészen **vezeti és a honlapján közzéteszi**:

- a Kbt. hatálya alá tartozó ajánlatkérők listáját,
- a minősített ajánlattevők hivatalos jegyzékét,
- a hivatalos közbeszerzési tanácsadók névjegyzékét,
- a közbeszerzési eljárásban való részvételtől eltiltott ajánlattevők listáját (a lista tartalmazza az eltiltás idejét is).³⁶

A KH **nyilvántartást vezet a közbeszerzésekről**.³⁷

III.1.2.2. A jogorvoslati határozatok adatbázisának létrehozatala, működtetése és közzététele

A KH kialakítja és működteti, valamint **honlapján** közzéteszi a jogorvoslati határozatok nyilvános adatbázisát, amelyben biztosítja, hogy a döntőbizottsági és a bírósági határozatok

³⁵ Kbt. 155. § (1)-(2), (4)-(5) bek.

³⁶ Kbt. 172. § (2) bek. e) pont.

³⁷ Kbt. 172. § (2) bek. f) pont.

elektronikusan, ingyenesen, teljeskörűen, tárgyszavas keresési lehetőséggel bárki által elérhetőek legyenek.³⁸

III.1.2.3. Útmutatók készítése és közzététele

A KH a **közbeszerzési jogszabályok alkalmazását elősegítendő** útmutatót készít a **jogorvoslati döntésekből levonható tapasztalatok** alapján, valamint a közbeszerzésekkel kapcsolatos **gyakorlati tudnivalókról** (az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszterrel egyeztetve). Az útmutatót **honlapján**, továbbá a **Közbeszerzési Értesítőben** közzéteszi.³⁹

III.1.2.4. Egyéb feladatok

A KH **elősegíti a közbeszerzési információk nyilvánosságát, az elektronikus közbeszerzési adatbázisok használatának elterjedését**, továbbá az elektronikus eljárási és kommunikációs lehetőségek támogatását.⁴⁰

A KH folyamatosan frissíti, karbantartja és **honlapján** közzéteszi az egyes ágazatokban szokásos vagy megállapított béreket és kapcsolódó közterheket.⁴¹

III.1.2.5. Beszámoló az Országgyűlés részére

A KH évente **beszámolót készít az Országgyűlésnek** tevékenységéről, a közbeszerzések tisztaságával és **átláthatóságával** kapcsolatos tapasztalatairól, valamint a jogorvoslati ügyek tapasztalatairól. A beszámolóban megállapításokat kell tartalmaznia a közbeszerzési eljárások számának és értékének alakulására, a hazai ajánlattevők és ezen belül a mikro-, kis- és középvállalkozások helyzetére vonatkozóan. A KH a beszámolót tájékoztatásul az Állami Számvevőszéknek is megküldi.⁴²

III.2. A gyakorlat, problémák

A KH fentebb kiemelt feladat- és hatáskörében követett gyakorlat részletesebb elemzése nélkül az alábbi **főbb problémákat** emeljük ki.

³⁸ Kbt. 172. § (2) bek. j) pont.

³⁹ Kbt. 172. § (2) bek. k) pont.

⁴⁰ Kbt. 172. § (2) bek. m) pont.

⁴¹ Kbt. 172. § (2) bek. p) pont.

⁴² Kbt. 172. § (3) bek.

Az egyik alapvető – a megfelelő és egységes **joggyakorlat** kialakulását kifejezetten hátráltató – hiányosság, hogy a **jogorvoslati döntések** körében az érdemi kereshetőség nem megoldott, illetve nem naprakész a **jogorvoslati adatbázis**, a tárgyszavas keresési lehetőség alkalmazása esetleges eredményre vezet.

A nyilvánosság számára az összkollégium munkája egyelőre nem elérhető, elvi jelentőségű döntések közzétételére még **nem** került sor. (Pedig az új Kbt.-t fokozottan jellemzi az ún. keretjellegű, az alapelvek mentén történő, kevésbé részletező szabályozás.)

A megfelelő joggyakorlat kialakulását szintén hátráltathatja a KDB eljárásának előfeltételeként fizetendő **igazgatási szolgáltatási díj mértéke és meghatározásának módja**. Az új, kormányrendeleti szabályozás⁴³ alapján aggályos a jelenlegi díjszabás, mivel a magas összegű eljárási díj **jelentősen befolyásolja, akadályozza a jogorvoslatához való hozzáférést**. A jelenlegi díjmérték különösen hátrányosan érinti a mikro- és kisvállalkozó ajánlattevőket. (A rosszhiszeműen eljárást kérelmezőkkel szemben más megoldásban kell gondolkodni. A közbeszerzési jogorvoslati ügyekben és eljárási díj-szabályokban más megközelítésnek kell érvényesülnie, mint a hagyományos polgári jogvitákban. A közpénzekkel való hatékony és felelős gazdálkodás elvéből, a közbeszerzés „közérdekű jogintézményéből” adódóan is olyan szabályozási megoldás következne, mely inkább támogatja a jogorvoslat igénybevételét.)

A KH **különböző nyilvántartásiban** való ésszerű keresési lehetőség sem teljesen megoldott. Különösen kérdéses az ún. **közbeszerzési adatbázis** tartalma, az abban való kereshetőség biztosítása, figyelemmel arra is, hogy minderre **semmilyen szabályozás** nem vonatkozik, nem követhető a metodika kialakítása és alkalmazása, így végső soron a **KH közbeszerzési adatai**, az ezekről szóló statisztikai beszámolók nem átláthatóak, nem ellenőrizhetőek.

III.3. Javaslatok

– Mindezzel összefüggésben indokolt a vonatkozó **szabályozást** alaposabban megvizsgálni és felülvizsgálatát kezdeményezni.⁴⁴

⁴³ 288/2011. (XII. 22.) Korm. rendelet a Közbeszerzési Döntőbizottság által kiszabható szankciókról és alkalmazásuk részletes szabályairól, valamint a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról.

⁴⁴ Az említett szabályozási anomáliák mellett továbbiak is megfogalmazhatók: pl. a közzéteendő jogorvoslati döntések köre; az iratbetekintés szabályozása; a minősített beszerzésekkel kapcsolatos kivételek, eltérések köre; a Kbt. 172. § (2) bek. p) pontja és annak KH általi értelmezése, ellenőrzési jogkör kérdése.

– A KH **gyakorlatának** mélyebb feltárása érdekében felmerülhet **újabb vizsgálat** végzése is.⁴⁵ Ennek során egyrészt a jogszabályi követelményeknek való megfelelés tükrében indokolt megállapításokat tenni, de úgyszintén a közbeszerzési piac elvárásai oldaláról, illetve nemzetközi összehasonlításban is. Mindezek alapján **ajánlásokat** célszerű megfogalmazni a KH részére. Alapkövetelmény, hogy a közbeszerzési adatok nyilvánosak, kereshetők, ellenőrizhetők legyenek. A KH az ajánlatkérők nyilvánosság biztosítása terén elvárt magatartása formálása érdekében is cselekedhetne.

– Felmerül **külön index készítése** a KH nyilvánosság biztosítása terén végzett tevékenységére vonatkozóan. Ennek alapján a KH tevékenysége évente újvizsgálható.

Budapest, 2013. január 31.

⁴⁵ A Közbeszerzések Tanácsának vizsgálatára – tágabb megközelítésben – 2010-11-ben került sor.
http://www.transparency.hu/uploads/files/static/kozbeszerzes_es_atlathatosag.pdf

Melléklet

Szemponatok	Súly	Előzetes ellenőrzés	Igen 1, nem 0	Magyarázat
Kötelező tartalom elérhetősége				
1. Közbeszerzési terv adott évre vonatkozóan - 2012	1	Nincs	1	Ha megtalálható, 1 pont.
2. Közbeszerzési szerződések 2012-ben	1	Volt-e közbeszerzés eljárása 2011-ben, illetve 2012-ben, ha igen, akkor a szerződést ellenőrizni kell.	1	Ha a szerződések elérhetők, látható hogy ajánlatkérő nem csak az eljárások egyéb dokumentumaival foglalkozik, hanem a szerződések közzétételével is, akkor 1 pont.
3. Éves statisztikai összegezés a 2011. évre vonatkozóan	1	Nincs	1	Ha megtalálható, 1 pont.
4. Jogorvoslati eljárás vonatkozásában a kérelem előírt adatai (vagy maga a kérelem)	1	Volt-e jogorvoslati eljárása 2012-ben, ha igen, akkor az eljárás kérelmi adatait ellenőrizni kell.	1	Ha volt és nem tett fel, akkor tekintet nélkül annak fontosságára, az eljárások mennyiségére, 0 pont jár.
5. Szerződés teljesítésére vonatkozó adatok a 2012-ben indított eljárások vonatkozásában	1	Ha a honlapon van elérhető szerződés, és közte olyan azonosítható szerződés, melynek a hatálya 2012-ben jár le, akkor a teljesítésre vonatkozó dokumentumot, adatokat ellenőrizni kell.	1	Amennyiben több szerződés is köttetett, és elérhető az egyes eljárásokhoz kötődő teljesítésre vonatkozó adatsor, látható, hogy az ajánlatkérő foglalkozik a teljesítéssel is, nem csak az eljárásokkal kapcsolatos információk közzétételével, azaz általános kép alapján kell döntenie az 1 vagy 0 pontról.
Formai kérdések				
6. Minden elért anyag olvasható	1		1	Általános kép alapján kell döntenie, amit lehet, próbáljunk meg megnyitni, és ha arányaiban 50%-nál több nem megnyitható, úgy 0 pont.
7. Minden elért anyag könnyen megtalálható (max. 3 kattintás)	1		1	Ha bármi 4 kattintással érhető csak el, 0 pont.
8. Minden elért anyag egyértelműen azonosított (hivatkozás, elnevezés érthető)	1		1	Ha az elnevezések általában érthetetlenek, 0 pont.
9. Van külön közbeszerzés, közérdekű adatok, pályázat vagy üvegseb link, ahol a közbeszerzési adatok megtalálhatók	1		1	Amennyiben van külön erre vonatkozó hivatkozás a nyitólapon és ott is található az adatok, akkor 1 pont.
10. Strukturáltan érhető el az adatok	1		1	Az adatok között elkülöníthetők az eljárással kapcsolatos, szerződéssel kapcsolatos és teljesítéssel kapcsolatos adatok és kereshetők is, akkor 1 pont.